

**Humlans föräldrakooperativ
Nacka kommun**

**Helena Aldén, Upplands Väsby kommun
Kristina Laestander Roos, Nacka kommun
V.13 2014**

Innehållsförteckning

VÅGA VISA	3
FAKTADEL	4
<i>Fakta om enheten</i>	4
<i>Statistik</i>	4
<i>Organisation /Ledning</i>	4
OBSERVATIONENS METOD	5
SAMMANFATTNING	6
<i>Sammanfattande slutsats</i>	6
<i>Starka sidor</i>	7
<i>Förbättringsområden</i>	7
MÅLOMRÅDEN	8
<i>Normer och värden</i>	8
Beskrivning	8
Bedömning i text	9
Bedömning enligt skala	9
<i>Utveckling och lärande/kunskaper</i>	10
Beskrivning	10
Bedömning i text	13
Bedömning enligt skala	14
<i>Ansvar och inflytande för barn</i>	14
Beskrivning	14
Bedömning i text	15
Bedömning enligt skala	15
<i>Förskolechefens/Rektors ansvar</i>	15
Beskrivning	15
Bedömning i text	17
Bedömning enligt skala	18
REFERENSER	19
 <u>Kommentar till rapporten från förskolans ledning</u>	 <u>20</u>

VÅGA VISA

VÅGA VISA är ett samarbete om utvärdering inom utbildningsområdet mellan Danderyd, Ekerö, Nacka, Sollentuna och Upplands Väsby kommuner. Målet är att öka måluppfyllelsen i förskola och skola.

VÅGA VISA

- baseras på läroplaner för förskola och skola
- utgår från ett barn- och elevperspektiv
- stödjer det systematiska kvalitetsarbetet
- jämför kommunernas skolor

VÅGA VISA består av tre delområden:

- Observationer av pedagoger
- Självvärdering av medarbetare
- Kundundersökning till föräldrar och elever

Metoden

Observationer genomförs av skolledare och pedagoger. Observatörerna bildar lag som besöker en skola i en annan kommun under en period, ofta en vecka. Observatörerna skaffar sig en så heltäckande bild som möjligt av skolan och dess verksamhet genom verksamhets- eller lektionsbesök samt intervjuer med barn, elever, personal och skolledning. I observationsarbetet ingår också att ta del av skolans pedagogiska dokumentation.

En metodbok styr och stödjer observatörerna i deras arbete*. Metodboken är gemensam för alla verksamheter från förskola till vuxenutbildning. Observationen redovisas i en rapport som skrivs enligt en särskild mall.

Målområden

Observatörerna beskriver och bedömer verksamheten på fem områden som följer läroplanernas målområden:

- Normer och värden.
- Utveckling och lärande/kunskaper.
- Ansvar och inflytande för barn/elever.
- Bedömning och betyg (gäller inte förskola).
- Förskolechefens/rektors ansvar.

* Metodbok och ytterligare information finns på www.nacka.se/vagavisa

FAKTADEL

Fakta om enheten

Förskolan/delenhetens namn	Humlans Föräldrakooperativ
Är verksamheten kommunal eller fristående? (Koncern)	Fristående förskola med kommunanställd personal. Föräldraförening med styrelse som huvudman.
Avdelningar	1
Tillagningskök eller catering	Egen kock som lagar allt från grunden med ca 80% kravprodukter.
Har förskolan någon profilering?	Reggio Emilia - inspiration samt mycket uteverksamhet.
Typ av demografiskt upptagningsområde	Barnen kommer från hela kommundelen Älta. I huvudsak småhusbebyggelse.

Statistik

Antal barn:	20
Antal pedagogisk personal (heltidstjänster/årsarbetare)	3,5
Antal barn/årsarbetare	5,7
Antal personal med förskollärarexamen (åa)	2, anställda, en på 75% och en på 92%.
Förskolechef (åa)	1 anställd med 8% cheftid. Förskolechefen arbetar mestadels i barngrupp och räknas därför med bland de två på frågan innan.
Övrig ledning (åa)	Styrgrupp och styrelse.

Organisation /Ledning

Ledningsgrupp, pedagoggrupp	Styrelsen med föräldrar är ansvarig för förskolan. Styrelsen sköter driften och ansvaret för verksamheten är delegerat till förskolechefen.
Arbetslag eller liknande kring vilka barngrupper personalen är organiserad.	En avdelning som delas upp i olika smågrupper där pedagoger, antingen två och två eller själva, ansvarar för gruppen.

OBSERVATIONENS METOD

Vi har observerat Humlans föräldrakooperativ 24-26 mars genom att:

- Observera verksamheten inne på avdelningen och i förskolans utemiljö/ utelek, samt deltagit vid måltider med barnen
- Intervjuat förskolechef
- Samtalat med samtliga pedagoger
- Samtalat med barnen under pågående verksamhet

För vår observatörsgrupp, om två observatörer, har arbetet inneburit:

- intervjuer där båda observatörer deltagit
- uppdelning mellan oss observatörer av de olika målområdena i rapportskrivandet, men gemensam sammanställning av rapporten
- gemensamma reflektionstider under observationsdagarna då vi kontinuerligt analyserat våra olika iakttagelser av verksamheten
- gemensamma beslut om bedömningar i text, samt förskolans starka sidor och förbättringsområden
- observationsledaren justerar och sammanställer texterna till en enhetlig slutversion, samt återkopplar slutversionen till observatörskollegan
- observationsledaren distribuerar rapporten för fakta – och metodgranskning, samt ansvarar för att rapporten justeras enligt inkomna synpunkter
- färdig rapport distribueras till Föräldrakooperativet Humlan och Nacka kommun

SAMMANFATTNING

Sammanfattande slutsats

Föräldrakooperativet Humlan ligger i Älta Gård och består av en avdelning, där förskolechefen även arbetar som pedagog i verksamheten. Förskolan ligger i en fristående byggnad där både inne- och utemiljön inspirerar till lek och utforskande, samt med närhet till natur.

Vi möts av nyfikna barn och välkomnande pedagoger. Förskolan präglas av ett respektfullt förhållningsätt och en positiv barnsyn genomsyrar hela verksamheten. Pedagogerna arbetar medvetet med barnens språk- och matematikutveckling och vi ser en miljö som stödjer barnens lärande. Pedagogerna delar ofta in barnen i mindre grupper under hela dagen och det rådet arbetsro. I förskolan finns ett demokratiskt arbetssätt och inflytande för barn och föräldrar. Det finns beskrivna mål och metoder i dokumenten som både förskolechef, pedagoger och föräldrar har varit delaktiga i att formulera. Dokumenten utvärderas och revideras systematiskt.

Dokumentation av barns läroprocesser görs i den dagliga verksamheten men sparsamt och oftare vid planerade tillfällen som exempelvis inför utvecklingssamtalen med föräldrarna. Läroprocesserna bör på ett tydligare sätt synliggöras i dokumentationerna och modern teknik integreras i lärandet. Likabehandlingsplanen bör kompletteras med bland annat mål för förskolans genusarbete och även med mål för utveckling av dokumentationsarbetet, samt fortsätta utveckla den pedagogiska miljön ur ett genusperspektiv.

Starka sidor

- Förskolans värdegrund och positiva barnsyn präglar verksamheten. Pedagogernas förhållningssätt gentemot barnen är mycket respektfullt.
Normer och värden, sid 9
- Pedagogerna ger barnen stöd att utveckla det matematiska tänkandet på ett lustfyllt sätt.
Utveckling och lärande, sid 11
- Miljön, såväl inne som ute, stöder barnens lärande.
Utveckling och lärande, sid 12
- Pedagogerna har ett medvetet demokratiskt arbetssätt som ger barnen inflytande i vardagen.
Ansvar och inflytande sid 14
- Förskolechefen planerar, utvärderar och utvecklar verksamheten. Arbetslag och föräldrar är delaktiga i processen.
Förskolechefens ansvar, sid15-17

Förbättringsområden

- Fortsatt utveckling av miljön sett ur ett genusperspektiv.
Normer och värden, sid 8
- Den pedagogiska dokumentationen bör synliggöra barnens lärprocesser och deras reflektioner på ett tydligare sätt, samt hitta metoder för utveckling av dokumentationsarbetet.
Utveckling och lärande, sid 12
Förskolechefens ansvar sid16
- Förskolan bör i större utsträckning integrera modern teknik i lärprocesserna.
Utveckling och lärande, sid12

MÅLOMRÅDEN

Normer och värden

Beskrivning

Värdegrundsarbetet

I förskolans *Likabehandlingsplan* ingår en *Plan mot diskriminering och kränkande behandling*, samt beskrivningar av ett målinriktat arbete för att uppnå planens intentioner. I planen läser vi mål och metoder för det *främjande, förebyggande* och *åtgärdande* arbetet med likabehandlingsfrågorna. Exempel på metoder är:

- När vuxna är goda förebilder som behandlar barn och varandra respektfullt.
- När pedagogerna förmedlar till varandra direkt eller senast på måndagsmöten vad som framkommit från barn, föräldrar så det kan leda till förbättringar för barnen.
- All personal som får kännedom om kränkande behandling har skyldighet att agera och dokumentera händelsen.

Vi ser inte att Likabehandlingsplanen innehåller mål för genusarbete, men på hemsidan kan vi läsa om förskolans *Genuspedagogik*. Intentionen är att: ”Alla barn har lika värde och vår uppgift är att skapa öppenhet och respekt för deras individuella åsikter och val. Vi vill öppna dörrar och vidga deras perspektiv”.

Barnen leker tillsammans oavsett kön, men vi ser också att barnen ibland grupperar sig i flick- respektive pojkgrupper. Ett exempel vi ser som uppmuntrar till jämlik lek är stora foton på väggen av flickor och pojkar i bygg- och konstruktionslekar. För övrigt uppfattar vi inte att miljön i någon större utsträckning motverkar traditionella könsroller. Exempelvis innehåller kläder till roll- och dramalekar mest kjolar etc. och vi ser inte böcker som, till sitt innehåll, visar på andra könsmonster än de traditionella.

Vi ser att pedagogerna ofta arbetar med barnen i smågrupper. Syftet med smågrupper är att alla barn ska blir sedda och få talutrymme, berättar en pedagog. En annan metod är dramatiseringar om vardagsnära händelser då barnen inbjuds att aktivt delta med att exempelvis lösa ett problem. Vi är med när en pedagog gör ett drama med dockor och leksakshästar som rekvisita. Barnen får se på dramatiseringen och görs delaktiga i att lösa ”den lilla hästens problem som inte kan vara en bra kompis med de övriga hästarna i hagen”. Barnen ger hästarna tips och råd hur de ska göra för att bli bra kompisar. Vi uppfattar att dramat är intressant för barnen och att de är engagerade i berättelsen.

Under hösten har förskolan haft ett tema med namnet ”Känslor”. Pedagogerna har ställt frågor till barnen angående olika känslor och de har uttryckt känslor i ord, ritat m.m. Vi ser på en vägg en dokumentation av känslotemat.

Förhållningssätt mellan barn/elever och personal

Vi ser att pedagogerna i förskolan uppmärksammar varje barn, lyssnar till dem och bemöter dem på ett respektfullt sätt. Pedagogerna är närvarande i de miljöer där barnen befinner sig och i de fåtal konflikter vi ser mellan barnen finns en vuxen i närheten som ställer frågor och hjälper dem att sätta ord på det som händer. Barnen samtalar ofta med varandra och leker tillsammans parvis eller i grupper. De yngre barnen är med på sina villkor och ofta ser vi att de äldre barnen hjälper de yngre till rätta. Vid en utflykt klättrar ett mindre barn i väg upp på en höjd. De äldre barnen säger att de ska hjälpa honom och går fram för att hjälpa honom ner igen.

Ett barn som är lite blygt har ett gosedjur som pedagogerna använder sig av för att få barnet att vilja göra saker. När barnen får olika uppgifter får gosedjuret göra vissa saker istället för barnet. Pedagogerna berättar att de använt sig flera gånger av gosedjuret för att få barnet att känna sig trygg.

Arbetsklimat för barn/elever

Ledord för Humlans verksamhet är: ”Trygghet och glädje i en meningsfull vardag”. Vi uppfattar ett positivt arbetsklimat och att pedagogerna fokuserar på barnen och deras aktiviteter. Verksamheten är planerad med teman, smågrupper, fasta dagsrutiner och pedagogerna har en tydlig arbetsfördelning dem emellan. Barnen är ofta indelade i mindre grupper. Det finns regler uppsatta för inne- respektive uteaktiviteter. Vi tycker att det skapar trygghet för barnen, men även för vikarier och föräldrar, berättar en pedagog. Pedagogerna talar till barnen och varandra med låga röster och vi uppfattar att det är arbetsro i verksamheten.

Bedömning i text

Planen mot diskriminering och kränkande behandling är konkret och målinriktad, men behöver kompletteras med mål för förskolans genusarbete.

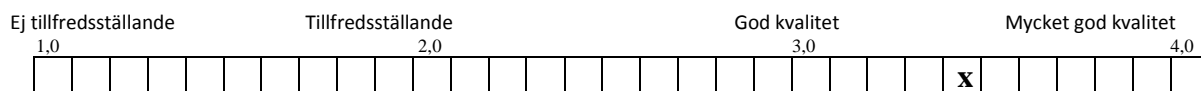
Pedagogerna behöver fortsätta utveckla sin miljö utifrån ett genusperspektiv.

Förskolans värdegrund och positiva barnsyn genomsyrar hela verksamheten.

Vi bedömer att pedagogerna har barnen i fokus och bemöter dem på ett varmt, positivt och respektfullt sätt.

Det råder ett positivt arbetsklimat på förskolan och barnen har arbetsro.

Bedömning enligt skala

Utveckling och lärande/kunskaper

Beskrivning

Stöd till barn/elever att bli utforskande, självständiga och nyfikna

Förskolan har varierande material både inomhus och ute på gården. Pedagogerna berättar att allt som man kan göra inne ska barnen kunna göra ute. Det finns både leksaker och lekredskap. Många av de aktiviteter vi ser är vuxenplanerade. Vi ser endast att pedagogerna utmanar och tar tillvara på barnens idéer vid samlingar och temagrupper.

Vid en stund av skapande där barnen själva har valt att klippa och klistra, där pedagogerna mest sitter och tittar. I den fria leken ute tittar och hjälper pedagogerna barnen. Vi ser inte att pedagogerna deltar aktivt eller utmanar barnens fria lek i någon högre utsträckning. I de aktiviteter som pedagogerna har planerat innehållet så ser vi att pedagogerna är aktiva och utmanar barnen i deras lärande.

Stöd till barn/elever att samarbeta

Pedagogerna uppmanar ofta barnen att hjälpa varandra på olika sätt under dagarna som vid av- och påklädning och vi ser även egna initiativ till samarbete mellan barnen. Två barn sitter vid datorn varav ett är aktivt. När det blir för svårt ber han den som sitter bredvid om hjälp och hon hjälper gärna till. Även i de pedagogstyrda aktiviteterna får barnen uppgifter som kräver samarbete. Vid en temagrupp får barnen hjälpas åt att bilda geometriska former.

Stöd till barn/elever att utveckla sitt språk

Pedagogerna utmanar barnen på många sätt att utveckla språket. De samtalar mycket med barnen och ställer frågor som utmanar barnen att komma med svar. Pedagogerna berättar att de lånar böcker på biblioteket ett par gånger per termin och då lånar de många. Vi ser att det finns mycket böcker på förskolan och att de läser varje dag efter lunch. Vi ser mängder av böckerna i flera rum, en del ligger i lådor och en del ligger i stora högar i bokhyllor.

Vi är med när några yngre barn har temagrupp och när barnen kommer till rummet ligger bokstäver lagda som en cirkel på golvet. Barnen får leta upp sin begynnelsebokstav och sätta sig vid den. Sen får varje barn leta efter en lapp med sitt namn på i en låda. De som tycker det är svårt får ta hjälp om de vill.

De äldre barnen får ta en lapp med efternamn. De får hjälp med att läsa om de vill. När de känner igen sitt namn får de sätta sig på den platsen och sen ta en lapp med ett nytt efternamn. Pedagogernas namn finns också med.

På en samling med de äldsta barnen pratar barnen och en pedagog om skogsgrupperna som ska starta veckan efter. Barnen får berätta vad de kommer ihåg från vad de gjorde när de hade skogsgrupper i höstas. På en annan samling berättar några vad de gjorde när de hade temagrupp på förmiddagen, för de som inte var med.

Under en vila lyssnar först barnen på sagor, sen får barnen vara med och improvisera en saga. Pedagogen börjar berätta och barnen får fylla på med händelser. "Det var en gång sju barn som skulle gå till skogen, vad skulle de göra där?..."

På en samling för yngre barn gör pedagogen ett trolleri med gömda saker. Sen lägger hon en sak i en hink med ett skycke över så får barnen känna på saken och får gissa vad det är för något. När alla har känt och gissat vad det är så benämner pedagogen vad det är och de pratar om sak, färg, sort.

Stöd till barn att utveckla matematiskt tänkande

I den dokumentation som sitter uppe på väggarna ser vi att de arbetat mycket med matematik på olika sätt. Vi är även med på temagrupper där de arbetar med matematik på olika sätt.

När en grupp med yngre barn ska äta frukt får barnen ta så många flirtkulor som de vill ha fruktbitar, och sen räknar de hur många kulor det är och till slut hur många fruktbitar det är. "Jag vill ha fjärdedelar" säger ett barn. "En, en, en, en, en, en" säger ett barn när han räknar sina äppelbitar. Sen tar pedagogen fram en låda med olika saker i. En båt, ett hav och en skattkista och sen får barnen lägga upp fiskar och räkna tillsammans hur många fiskar det är. Sen sjunger de sången som slutar med att de öppnar skattkistan och där i finns pärlor och barnen får lägga en pärla vid varje fisk.

De äldre barnen får säga hur många bitar äpple de vill ha sen får de räkna om det stämmer och säga hur många som saknas. Pedagogen anpassar varje uppgift utifrån barnens nivå.

Vid ett tillfälle så leker barnen dansstopp. Varje gång musiken stannar så visar pedagogen upp en form, och sen får barnen bilda den formen tillsammans med kroppen. Pedagogerna benämner hela tiden de matematiska begreppen för formerna som kvadrat, cirkel, rektangel. Sen fotograferar de och visar barnen som får säga om det blev den form de tänkt sig.

Under en samling får varje barn ta ett kort och sen slå en tärning och göra det som är på kortet så många gånger som tärningen visar. De hoppar som kaniner tre gånger, flaxar som fåglar två gånger osv.

Barnen räknar antal bokstäver i sitt efternamn och tar lika många legoklossar och bygger ett torn. Sen mäter de vilket torn som är högst och lägst och vilket namn som är längst och kortast. Sen radar de upp i tornen i storleksordning och barnen konstaterar att det blir en trappa. Pedagogen berättar att man kan kalla det statistik. Stöd till barn att utveckla förmågor inom naturvetenskap

Förskolan har skogsgrupper varje höst och vår då barnen på olika sätt får utforska vad som finns i skogen. De plockar bland annat svamp och bär som de tillagar i skogen. I en dokumentation ser vi att några barn har funderat på vad som händer med äppelkärnor, så de har fått planterat kärnor och även ritat och berättat vad de tror kommer att hända med kärnorna. Förskolan komposterar matrester och använder sen jorden till odlingar. Förskolan har installerat en kamera i en fågelholk där barnen kan följa hur fåglarna bygger bo, lägger ägg och får ungar. När vi är på förskolan har ingen fågel flyttat in än, men barnen kan hela tiden se vad som händer i holken på skärmen på den stationära datorn som står i hallen.

Hur modern teknik integreras i lärandeprocessen

På förskolan finns en stationär dator som barnen har tillgång till och som de turas ~~de~~ om att sitta vid. Pedagogerna ställer en äggklocka på tio minuter om det är flera som vill sitta samtidigt. Datorn används till att spela olika pedagogiska spel på.

Vid en samling där barnen ska bilda geometriska former med kroppen tar pedagogen foton med digitalkamera och visar barnen, förövrigt ser vi inte att modernteknik integreras som ett pedagogiskt verktyg för barnen.

Pedagogerna använder digitalkameror och datorer när de dokumenterar barnens lärande.

Hur verksamheten anpassas till barn/elever i behov av särskilt stöd

Förskolan har inga barn i behov av särskilt stöd just nu. I den mån pedagogerna behöver stöd vid speciella situationer kan de få handledning. När förskolan har barn i behov av särskilt stöd så samarbetar de med föräldrarna och det finns resurstöd att söka i kommunen.

Hur verksamheten anpassas efter barn/elever med annat modersmål än svenska

I barngruppen finns barn med annat modersmål än svenska men det är bara ett par barn som har modersmålsundervisning på förskolan nu. De barn som har annat modersmål uppmärksammas även med att skyltar med ord på dessa olika språk sitter uppe på olika ställen som till exempel Hej. Förövrigt ser vi inte hur pedagogerna tar tillvara på de olika kulturena i gruppen i någon större utsträckning. En pedagog berättar att de tidigare haft besök av mor- och farföräldrar som fått berätta om sina kulturer.

Dokumentation av barn/elevs lärande

Pedagogerna dokumenterar barnens lärande vid specifika tillfällen. Pedagogerna har bestämt att bara dokumentera skogsutflykterna på hösten och temagrupperna på våren. Pedagogerna berättar att de bara dokumenterar vid dessa tillfällen för tiden inte räcker till mer. De tycker att pedagogisk dokumentation är ett utvecklingsområde och skulle vilja hitta bättre former för dokumentation av barns lärande i vardagen. De vill också spara tid. Det största arbetet med dokumentationerna görs inför utvecklingssamtalen berättar pedagogerna. Alla dokumentationer görs personliga för varje barn och sätts sen in i en PowerPoint presentation som visas vid utvecklingssamtalen. Vi ser en mängd dokumentationer i olika rum, uppsatta på väggarna från temagrupperna som beskriver vad de har arbetat med inom olika temaområden som matematik och känslor. Lärprocesser och barns reflektioner över sitt lärande ser vi inte så mycket av i dessa dokumentationer. Vi ser inte dokumentation av barns lärande i den fria leken inne eller ute, ej heller av barns lärande i vardagssituationer som till exempel mat och av- och påklädning.

Miljön som stöd för lärandet

Förskolan har fasta ramar och klar struktur beträffande lokalernas utformning, dagsprogram för barnen och pedagogernas arbetsfördelning.

Förskolan finns i en fristående byggnad. Här finns två större rum, varav ett används som ateljé, och tre mindre för fri lek intill det egna tillagningsköket.

Allt material är synligt och lättillgängligt för barnen. Det är lätt för barnen att arbeta med skapande, konstruktion och andra aktiviteter både inomhus och utomhus. Vi uppfattar att materialet är allsidigt.

Utemiljön består av en lekplats med lekredskap samt olika stationer som snickeri, måleri samt lådor med material för konstruktionslek som exempelvis stora stenar och brädor. Förskolan har en kuperad naturtomt som sträcker sig runt hela byggnaden som utmanar barnens motoriska lek.

I förskolans närhet finns stora skogsområden som de besöker. Vi följer med när en grupp barn besöker en närliggande lekpark som har lekredskap som inte finns på förskolan.

Samverkan med samhälle, arbetsliv och högre utbildning

Förskolan handleder lärarstudenter och har även haft prao-elever. Förskolan besöker biblioteket för att låna böcker ett par gånger per termin med de äldsta barnen. Förskolan har en kulturplan som bland annat innebär att de går på teater på kulturknuten i Älta centrum.

Bedömning i text

Verksamheten är strukturerad och pedagogerna erbjuder barnen olika arbetsätt och arbetsformer och verksamheten präglas av ett kreativt och lustfyllt lärande.

Det finns skillnader i pedagogernas sätt att stimulera och utmana barns lärande i den fria leken och i de planerade aktiviteterna. Pedagogerna kan i högre grad stödja och utmana barnen i deras fria lek.

Pedagogerna skapar goda möjligheter för samarbete mellan barnen både i vardagen samt i de styrda aktiviteterna.

Förskolan bedriver ett medvetet språkutvecklande arbetssätt.

Förskolan arbetar medvetet med att utveckla barnens matematiska tänkande på många och lustfyllda sätt.

Pedagogerna har ett medvetet arbetssätt att utveckla förmågor inom naturvetenskap.

Det förekommer att pedagogerna använder modern teknik i förskolan som ett verktyg i läroprocesser men detta bör utökas.

Verksamheten anpassas efter barn med annat modersmål än svenska men barnens olika kulturer kan tas tillvara på ett tydligare sätt.

Det finns en mängd dokumentation av förskolans planerade aktiviteter, som exempelvis temagruppernas arbeten. Det är mest beskrivningar och vi saknar läroprocesser och barnens egna reflektioner. Vi bedömer att barnens vardagliga lärande, som exempelvis i fri lek, inte tas tillvara och synliggörs i dokumentationerna.

Lärandemiljön är väl strukturerad och utrustad med olika sorters pedagogiskt material i syfte att tillgodose alla barns olika behov.

Närområdets möjligheter tas tillvara i verksamheten.

Bedömning enligt skala

Ej tillfredsställande	Tillfredsställande	God kvalitet	Mycket god kvalitet
1,0	2,0	3,0	4,0
☐	☐	☒	☐

Ansvar och inflytande för barn

Beskrivning

Barns ansvar och inflytande över det egna lärandet

Vi ser att barnen får ta ansvar över det egna lärandet i olika situationer.

Barnen klär på och av sig själva till största delen och pedagogerna finns tillgängliga och hjälper till vid behov. Det finns en stövelknäckt som gör det lätt att ta av skorna. Sen hänger de upp sina saker på sina hyllor.

Barnen är endast med och dukar de dagar de är med i köket och hjälper till. Alla barn får ta mat själva och mat och dryck finns i mindre kärl. Barnen dukar av och skrapar av sin tallrik men behöver inte duka av något annat från bordet.

Vi ser att alla barn är delaktiga i städning av lekmaterial. De hjälps åt med att sortera material på rätt ställen.

Barnen har mycket fri lek både ute och inne där de har mycket inflytande över vad de vill göra. På läsvilorna får barnen vara med och välja de böcker de ska läsa. Vi ser också inflytande vid en stund av fritt skapande. Barnen får välja bland papper, pennor och saxar. I de aktiviteter som pedagogerna planerat och leder som exempelvis samlingar, ser vi att barnen ges inflytande till viss del. Vid en dramatisering hör vi att barnen inbjuds att lösa olika dilemman

Barns ansvar och inflytande över verksamheten/utbildningen

En pedagog berättar att när de såg att barnen hade stort intresse för skapande så flyttade de ut ateljén till ett större och mer centralt rum. När pedagogerna såg att barnen flyttade mycket av lekmaterialen mellan två rum så ordnade de lådor i båda rummen för att underlätta för barnen vid städning.

Demokratiska arbetsformer

Förskolan har inga organiserade demokratiska forum som barnråd, men barnen får utöva demokrati på andra sätt berättar pedagogerna. De får välja mellan olika saker och ibland blir det majoritetens beslut och ibland minoritetens beslut som får råda, berättar pedagogerna. Vi

uppfattar att pedagogerna har ett demokratiskt förhållningsätt i vardagen, bland annat vid samlingar ser vi att barnen ges utrymme för sina tankar och åsikter.

Samverkan med föräldrar

Eftersom förskolan är ett föräldrakooperativ så är samverkan med föräldrarna stor. Föräldrarna är indelade i olika arbetsgrupper och de hjälper till varje dag vid stängningsdags. Varje fredag jobbar en förälder i verksamheten när en pedagog har planering. Föräldramöte och utvecklingssamtal sker en gång per termin.

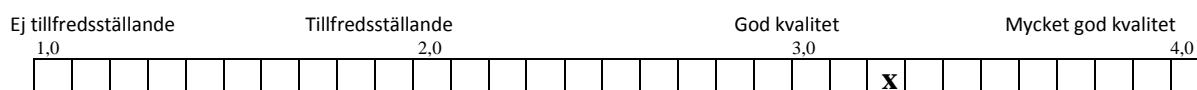
Bedömning i text

Barnen ges möjlighet att ta ansvar för sitt lärande, men detta kan utökas vid exempelvis måltiderna genom att duka varje dag samt att hjälpa till att duka av mer än sin egen tallrik.

Barnen har inflytande, framförallt i de fria aktiviteterna.

Föräldrarna har stora möjligheter till dialog och insyn i verksamheten.

Bedömning enligt skala

Förskolechefens/Rektors ansvar

Beskrivning

Förskolans ledord är: ”Trygghet och glädje i en meningsfull vardag”.

Humlans förskola drivs som en föräldrakooperativ förening med kommunanställd personal. Styrelsen är huvudman för förskolan och förskolechefen har delegerats huvudansvaret för förskolans pedagogiska verksamhet. Hon träffar styrgruppen bestående av ordförande, vice ordförande och ekonomiansvarig, inför varje styrelsemöte och hon deltar i styrelsemöten en stund som åhörare. Förskolechefen har ca. två timmar per vecka till arbete med administration och ledning. Resterande tjänstgöringstid arbetar hon i barngruppen som förskollärare.

I *Policydokumentet 2009* finns beskrivningar av de åtaganden som föräldrarna har, som exempelvis olika arbetsgrupper som ansvarar för förskolans miljö och arbetsplikt i den dagliga verksamheten.

Hur förskolechefen leder den pedagogiska verksamheten

I en intervju frågar vi förskolechefen vad hon är stolt över beträffande förskolan och hon svarar att det är roligt att arbetslaget har ambitioner, vill att verksamheten ska utvecklas och att de gärna provar nya saker. Hon är glad över att föräldrarna är nöjda i mycket hög grad och hon tycker att pedagogerna i arbetslaget är bra på att fånga upp barnens intressen och behov. En stark sida som genomsyrar förskolan är en positiv barnsyn och ett bra bemötande, säger hon. Pedagoger som vi samtalar med framhåller det förhållningsätt de har gentemot barnen

som förskolans styrka. De trivs tillsammans, men en svaghet kan vara att de är ett litet arbetslag och kan ibland sakna fler att "nätverka" med.

Vi frågar förskolechefen vilka utvecklingsområden hon ser att förskolan har och hon nämner den pedagogiska dokumentationen och metoder för utvärderingar av förskolans temaområden. Förskolans Likabehandlingsplan kan också förbättras, säger hon. Ett förbättringsområde pedagogerna nämner är den pedagogiska dokumentationen. Vi ser att de pedagogiska dokumentationerna, som är många till antal, ofta saknar lärprocesser och barnens reflekterande över sitt eget lärande. Vi kan också se att flertalet av dokumentationerna görs i syfte att visa föräldrarna i utvecklingssamtalen. Se Utveckling och lärande sid.13

Vi frågar förskolechefen hur hon ser på sitt ledarskap och hon säger att hennes uppgift i första hand är att "samla ihop" och ta ansvar för att leda verksamheten. Arbetslagets måndagsmöten och arbetsplatsträffar är forum för pedagogiska frågor och hon betonar vikten av att alla pedagoger ska vara delaktiga i de beslut som tas. Vi uppfattar, i en måndagsplanering för arbetslaget, att pedagogerna deltar, kommer med olika förslag och är delaktiga i de beslut som tas.

Förskolechefen deltar i ett nätverk med chefskollegor, som kommunen ansvarar för och kallar till ca fyra gånger per termin. Föräldrakooperativen har också ett eget nätverk med temainriktning för pedagogerna att delta i ca två gånger per termin. "Men det har inte fungerat för oss den senaste tiden", säger förskolechefen.

Det systematiska kvalitetsarbetet

Arbetslaget har gemensam planeringstid en och en halv timme varje måndag. Mötet innehåller olika punkter som diskuteras och en av pedagogerna skriver minnesanteckningar. Varje pedagog har i snitt ca två timmar planeringstid per vecka beroende på vilka ansvarsuppgifter de har att planera för. Arbetsplatsträffar har arbetslaget en kväll per månad. Höstterminen startas med en gemensam dag då höstens verksamhet planeras och i januari utvärderas arbetet under en dag. Vårens verksamhet utvärderas vid en arbetsplatsträff före sommaren. Förskolechefen har medarbetarsamtal med övriga pedagoger i arbetslaget en gång per år.

- Förskolans systematiska kvalitetsarbete beskrivs i *Kvalitetsanalys läsåret 2012/13*. Vi läser i dokumentet analys av arbetet, måluppfyllelse och ökad måluppfyllelse inom olika läroplansområden.

Övriga dokument som visar på systematiskt kvalitetsarbete:

- *Verksamhetsplan* I planen finns mål för verksamheten och olika dokument med metoder att nå målen som exempelvis grovplanering, vardagsrutiner och "lathundar" för olika aktiviteter. Vi ser under en måndagsplanering att Verksamhetsplanen finns som underlag i pedagogernas planering.
- *Likabehandlingsplan 2013-14*. Vi läser i planen beskrivningar av främjande, förebyggande och åtgärdande metoder som förskolan ska använda sig av för att nå målen. I Likabehandlingsplanen ingår en årlig plan mot diskriminering och kränkande behandling. Vi ser inte en nulägesbeskrivning och inte heller om det finns en mall för

åtgärder att vidta om något händer. Vi saknar i planen även mål och metoder för förskolans genusarbete.

- *Nacka kommuns kundundersökning 2013*. Kundundersökningen, som visar på att föräldrarna är nöjda i mycket hög grad, finns som underlag i förskolans Kvalitetsanalys.

Utvärderingar. Vi läser i *Utvärdering hösten -13* hur pedagogerna bedömt föregående termin utifrån frågeställningarna ”Vad fungerar bra och vad har vi blivit bättre på och vad kan vi förbättra”? Barnen är med och utvärderar genom att pedagogerna ställer frågor om aktiviteter de varit med om i den dagliga verksamheten. Inför senaste utvecklingssamtalet ställdes frågor till barnen utifrån dokumentationen av foton på barnet i olika aktiviteter.

Möjligheter till kompetensutveckling för personal

Förskolechefen säger att ”de utbildningar alla går på tillsammans ger bästa effekt”. Exempel på kompetensutveckling som arbetslaget gått är Natur/teknik och pedagogisk dokumentation. Senare i vår kommer alla att få en fortbildningsdag som handlar om anknytning i förskolan och naturvetenskap. Vi frågar en av pedagogerna om möjligheter till kompetensutveckling och hon är mycket nöjd med det som erbjuds. Möjligen önskar hon mer kunskap i naturvetenskap, vilket de också kommer att få på en studiedag under våren.

Samverkan och övergångar inom verksamheten och mellan skolformer

Vi läser att förskolan har en ”lathund” för övergångar till förskoleklass. Pedagogerna berättar att föräldrarna själva beslutat att ta hand om skolbesöken för barnen som ska börja i förskoleklass. Humlans pedagoger bjuds in till olika träffar på närliggande Älta skola inför övergångar till förskoleklass.

Bedömning i text

Förskolechefen har god kunskap om sin verksamhets pedagogiska kvalité och arbetar för ständig utveckling tillsammans med medarbetare och föräldrar.

Det finns tydlighet i förskolans dokument.

Det finns hög ambition av att pedagogiskt dokumentera verksamheten, men det behövs en samsyn i arbetslaget om mål, syfte och metoder för dokumentationsarbetet.

Förskolechefen tar ansvar för att systematiskt planera, följa upp, utvärdera och utveckla verksamheten och arbetslag och föräldrar är delaktiga i processen. Barnen är med och utvärderar efter förmåga.

Arbetslaget får den kompetensutveckling som behövs för att kunna utföra sitt arbete på ett professionellt sätt och baserat på verksamhetens behov.

Förskolan har rutiner för övergångar till förskoleklass.

Bedömning enligt skala

Ej tillfredsställande				Tillfredsställande				God kvalitet				Mycket god kvalitet				
1,0				2,0				3,0				4,0				
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☒	☐	☐	☐	☐

JÄMFÖRELSE MED TIDIGARE OBSERVATION

Humlans föräldrakooperativ har inte tidigare observerats inom Våga Visa.

REFERENSER

PowerPoint presentation inför utvecklingssamtal
Humlans Föräldrabrev
Humlans policydokument 2009
Humlans Verksamhetsplan
Kvalitetsanalys Humlan läsåret 2012/13
Likabehandlingsplan Humlans föräldrakooperativ
Personalschema Humlan
Tillsyn Humlans föräldrakooperativ
Utvärdering ht-13 Humlan
Våga Visa bedömningsmatris
Våga Visa metodbok

Kommentar från förskolans/skolans ledning till observationsrapporten

Förskolans/skolans arbete med observationsrapporten

All personal har läst och kommenterat rapporten inför överlämningsmötet. Efter det mötet har personalen fått rapport om vad som diskuterades och delgivits diagrammet som tillfördes av KU-enheten. Det som framkommer som utvecklingsområden tas upp i utvärdering och kvalitetsanalys och bildar sen grund för nya mål. Vi har även diskuterat vad vi ville ha med i ledningens kommentar.

Föräldrarna har fått information på styrelsemötet efter överlämningsmötet. De får ta del av rapporten i sin helhet då även ledningens kommentar finns med. De uppmuntras att kommentera analysen.

Barnen involveras genom att få förbättringar i verksamheten, t.ex. större delaktighet i dokumentation ska bidra till att vi ännu mer tar vara på deras intressen och behov i planeringen.

Kommentar till observationens resultat

Vi kände igen oss till största del och upplever att observatörerna på ett riktigt sätt delgivit det de sett. Vissa områden blir tydligare fokusering på, då de var saker vi arbetade med under just dessa dagar. Andra synliggjordes inte lika tydligt då vi inte berörde dem i samma utsträckning under observationstillfället.

Det roligaste var att vi fick mycket bra resultat på normer och värden då detta är ett område vi är stolta över och ser som den viktigaste basen för att kunna bygga vidare med resterande mål.

Det var också mycket roligt att de såg och uppskattade hur vi jobbar med barnens ansvar och inflytande, vilket är ett område vi jobbat mycket med att utveckla.

Som chef var det glädjande att de såg att det fanns ambition för pedagogisk kvalitet och ansvar för det systematiska kvalitetsarbetet. Att utveckla och förbättra dokumentationsarbetet är något vi ständigt brottas med då det alltid kan utvecklas och förfinas. Där handlar det om att hitta enkla och meningsfulla dokumentationsmetoder som utvecklar arbetet framåt, vi ser också precis som observatörerna att vi behöver involvera barnen ännu mer än vi gör.

Ett område som vi tycker kom fram dåligt men som är ett starkt område hos oss är vårt genusarbete. Vi har en mycket tydlig tanke i innemiljön och materialet för att främja likabehandling. Barnen ska lockas att göra fria val som alla är lika mycket värda. T.ex. utklädningskläder byts ut men div. huvudbonader, djurkläder, doktorskläder som är könsneutrala utgör basen. Vid tillfället för observationen var mycket bortplockat för tvätt då

vi haft löss. Men analysen lärde oss att vi tydligare måste lyfta fram vad vi gör och varför i t.ex. likabehandlingsplanen. Då blir det lättare för utomstående att förstå hur vi tänker.

Vad gäller modersmålsstöd kan det också förtydligas mer i likabehandlingsplanen hur vi arbetar med att främja det.

Vad gäller utmaningar i den fria leken har vi också en tydlig linje med att inte störa när barnen har en bra och konstruktiv lek men att utmana och tillföra mer när det behövs eller stannar upp. Som framkommer i rapporten var barnen aktiva och det var väldigt lite konflikter och därmed blev personalen mer i bakgrunden och kan upplevas som passiva. Det ligger mycket förberedande arbete bakom med att få barnen självständiga, ansvarsfulla och kreativa. Vi vill att de själva tar initiativ och använda sig av möjligheterna som miljön inne och ute erbjuder. Vi jobbar även mycket med att de ska ta hjälp av varandra då man lär och får självkänsla av att lära ut. Att rapporten lyfter fram den stora skillnaden i vårt förhållningsätt mellan styrda och fria lekar blir ett bra diskussionsunderlag i personallaget för att hitta en bra balans framöver.

Förbättringsområden i observationsrapporten

- *Förtydliga i Likabehandlingsplanen hur vi jobbar med miljön i ett genusperspektiv för att synliggöra det tänk och syfte vi redan har. Genom att det finns med i Likabehandlingsplanen blir det en naturlig årlig uppföljning på att vi lever det vi tänkt och kan hitta nya utvecklingsområden.*
- *Jobba vidare med att utveckla dokumentationen för att beskriva barnens läroprocesser. Målet är att involvera barnen mer och att fokusera på fler dokumentationer i vardagssituationer. Vi behöver minska ner mängden observationer under temadagar och skogsgrupper för att skapa mer utrymme till övrig dokumentation. Viktigt att ha en balans i dokumenterandet så det ger tillbaka till barnen och verksamheten hela tiden utan att ge för stor arbetsbelastning för personalen. Genom att sätta upp nya små delmål och sen utvärdera dem terminsvis skapar vi en ständig utveckling.*
- *Jobba vidare med att hitta en balans mellan personalens utmaningar och barnens egen kreativitet i den fria leken. Hur vi kan utmana utan att ”störa” bra lek som pågår.*
- *Ta med som en punkt inför höstens planering hur vi kan involvera mer modern teknik i barnens läroprocesser. Viktigt att de verktyg vi använder blir ett komplement till det användandet som de flesta barnen har hemma.*
- *Förtydliga i Likabehandlingsplanen hur vi tar tillvara på barns olika kulturer och modersmål. Det blir då en naturlig årlig uppföljning i hur vi jobbat och hur vi kan gå vidare.*

Älta den 9 juni 2014

Susanne Löfstaf, Förskolechef

